

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie w Poniedziałek dnia 14 Września r. s. 1831 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 4 Września.

Dzisiaj, d. 4 września, o godzinie siódmej wieczorem, Sankt-Petersburski Wojenny Jenerał-Gubernator, Jenerał-Piechoty, Essen, miał szczęście otrzymać u nas wyższy Jego Cesarskiej Mości rozkaz: obwieścić wiernym poddanym mieszkańcom stolicy przez dwieście jeden wystrzałów z dział twierdzy, o poddaniu się (25 sierpnia) miasta Warszawy. Przyciem wzięto 120 dział, i 15 tysięcy buntowniczego wojska słożyły broń. Naypoddanieysze o tem doniesienie Jenerała Marszałka Polnego, Hrabia Paskiewicza Erywańskiego, przywiezione przez Adjutanta skrzydłowego Jego Cesarskiej Mości, Xiecia Italijskiego, Hrabie Suworowa Rymnickiego. (P.P.)

— Komitet ustanowiony w tutejszej stolicy, dla przedsięwzięcia środków przeciw cholery, z powodu osłabionego działania tej choroby, postanowił: od 1 września b. r., z liczby 14stu dotąd otwartych mieyskich szpitali, zostawić tylko cztery.

— Gazeta handlowa ogłasza, iż w bieżącym roku miedź skarbową przedawać się będzie partjami, nie mniejszemi jednak od 5.000 pudów.

— Wiadomo już czytelnikom Tygodnika, że w Petersburgu znajdują się dwaj angielscy lekarze, P. P. Russel i Barry, przystąpi tu z woli swego rządu, w celu uważania postępów i symptomatów cholery. Oto jest list P. Barry, wyjęty z Dziennika Lekarskiego, wychodzącego w Londynie, w którym zdaje sprawę ze swoich postrzeżeń w tym przedmiocie:

Petersburg 20 lipca 1831.

„Choroba, bez wątpienia zmniejsza się, tak co do liczby, jaki co do niebezpieczności chorych, lubo powietrze jest zawsze w tym samym stanie. Ciepłomierz w naszym pokoju stale wskazuje przeszło 70° Fahrenheita; wiatru bardzo mało, a i ten, jaki jest, wieje zawsze ze Wschodu, wyjąwszy około 24ch godzin z przeszłego tygodnia.”

„Nazwiska chorób i lekarstw, zawarte w szczupłych definicyach, zawsze nie warte. Przyjechałem tu z mocnym uprzedzeniem: naprzód, że istotnymi i jedynie niebezpiecznymi symptomatami cholery są: zbyt obfite i do wstrzymania niepodobne womity i biegunka, wyrzucające płyn serwatkowaty, gwałtowne kurcze, wycieńczenie i osłabienie nieoddzienne od takiego stanu; a następnie, że najpierwszą czynnością lekarza powinno być wstrzymanie tych niszczących wypróżnień. Tymczasem, najpewniejszą jest rzeczą, że womity i biegunka należą do najmniejszych ważnych symptomatów tutejszej epidemii, lubo obecność serwatkowego płynu jest w wysokim stopniu charakterystyczną. Woda ryżowa, przecedzona, a potem; po ustaniu się, skłócona, daje najlepsze wyobrażenie tego płynu. Wypróżnienia górne i dolne, albo wkrótce ustają, albo łatwo dają się zatrzymywać; lecz w największej liczbie przypadków, albo są żadne, albo małoznaczne. Przeciwnie nagłe sparaliżowanie i szybkie ustanie czynności serca, arteryi i organów oddychania, wraz ze zgęszczeniem krwi, i utratą własności wyrabiania ciepła przyrodzonego, stanowią prawdziwe niebezpieczeństwo w pierwszym, najgorszym peryodzie choroby. Sine, prawie czarne linie oznaczają kierunek żył znacznieszych: trupia, wątrobian barwa, powleka skórę; język nawet jest jak lód zimny; oddech krótki, prędko, niedoskonały; dołek podsercowy i błona poprzeczna (diaphragma) gwałtownie napinane w dół i w górę; puls i głos zagasłe, członki

i brach dręzione, zmięte, i szczupleysze, niż zwykle przytomność umysłu zupełna. Zdeje się, jakby wszystkie bezbarwne komórki i naczynia, od których tęgość i pulchność tkanek zależy, nagle, jak gąbka byty wyciśnięte aż do suchości, i nie nie pozostało, oprócz zgęstwiałego, krew farbującego pierwiastku. Jeżeli takiemu stanowi w krótkich kilku godzinach nie zaradzono, chory niechybnie umiera. *Mordechi, mort de chien, albo mort noire*, każde z tych nazwań byłoby właściwsze na tę niewytłomaczoną chorobę, niż to, które jej teraz dają. Jestem mocno przekonany, że ani Cels, ani Sydenham, nigdy jej nie widzieli; inaczey pewnieby nie przemilczeli wszystkich symptomatów, które wyliczyłem.”

„W takimże stanie, zwłaszcza, jeżeli mu gwałtowne kurcze towarzyszą, tyle dobrego robiło *magerium bismuthi*, wspomagane kordyalami, synapizmami całej żołądek okrywającymi i nacieraniem. Gorące wodne i parowe wanny, ku niczemu nie służą. Ciało wprowadzie ogrzewa się niemi tak, jakby się trup ogrzewał, lecz nie odzyskując władzy wyrabiania własnego ciepła, chory nagle ostygając i w większą jeszcze słabość odpada. *Opium* zdaje się wcale nie służyć, chyba do usmierzenia wymiotów i kurczów, co *bismuth* daleko lepiej dokonywa; *kalomelu* zaś w wielkich dozach tu nie probowano.”

„Wczora dwaj tutejsi lekarze, *Isenbeck* i *Braith*, publicznie, na radzie medyczey, twierdzili za pewną, iż, przez jedenaście ostatnich dni, leczyli w szpitalu komory całney, 30tu chorych na cholere, z których żaden nie umarł. Dają oni dwie stołowe łyżki zwyczajney soli kuchenney w sześciu uncjach wody gorącej, na raz; a potem, co godzina, po łyżce stołowej tegoż roztworu zimnego. Zaczynają zawsze od krwi puszczenia.”

„Lecz w zwykłym sposobie leczenia tej choroby, jeżeli pierwszy peryod minął szczęśliwie; bardzo rzadko się zdarza (ledwo u pięciu na stu), żeby chory powrócił do zdrowia, nie przechodząc przez niebezpieczną gorączkę, która często przybiera charakter tyfoidalny, z ciemnoczerwonym suchym językiem, osłupieniem, mętными oczami, ztwardzonym i wydętym żołądkiem, ciemnym okółtem ust i zębów szlamem. Puls wszakże jest w ogólności prędko i skóra bardziej gorąca, niż we właściwym *typhus*. W tym stanie wielu chorych umiera między czwartym a siódmym dniem, i nawet później. W innych razach gorączka bywa łagodna i w czwartym dniu ustępuje wśród obfitych potów.”

„Celem moim w wyliczaniu tych szczegółów, jest ostrzedz powszechność, iż wiele i najgorszych przypadków niniejszej epidemii może się zdarzyć z bardzo słabymi womitami i biegunką, lub nawet bez nich. Pomarszczenie rąk i nóg, farba skóry, opadnięcie rysów twarzy, ostygłość języka, puls i głos słabe i prawie zagasłe; i, jeżeli się zdarzą, wypróżnienia podobne do wody ryżowej, są prawdziwymi, nieomylnymi znakami tej choroby.” (T.P.)

— Onagrodach udzielonych za wyroby na Drugiej Wystawie Przemysłu Rossyjskiego. — Ciąg 2gi. — Ob. N. 110.

Małemi srebrnymi medalami: 1. Moskiewscy kupcy bracia *Aleksiejewy* za chustki drademowe. — 2. Moskiewski cechowy J. P. *Appelrot* za musliny i nankiny. — 3. Sankt-petersburski kupiec C. *Bergman* za preparata chemiczne. — 4. Moskiewski mieszczanin A. F. *Bokow* za kobierce. — 5. Moskiewski kupiec S. B. *Borysow*, za półjedwabne bawełniane tkaniny. — 6. Moskiewskiego kupca J.

W. Wasilowa sukcesorowie za ciągnięte złoto. — 7. Moskiewscy kupcy bracia *Berdano* za drukowane bawełniczne wyroby. — 8. Moskiewski cechowy *J. Wiberg* za wagę srebrną. — 9. Włościanin *F. N. Wiszniakow*, za lakierowane rzeczy z papierowej papki. — 10. Moskiewskiego powiatu, wsi *Rolestwina* włościanin *J. S. Wolkow*, za kapelusze. — 11. Moskiewski kupiec *W. K. Woronow*, za lampy z tektury. — 12. Moskiewski kupiec *U. J. Harania* za materye jedwabne. — 13. Cudzoziemiec *W. R. Haradi* za przędzę bawełniczną farbowaną. — 14. Nitawski kupiec *G. W. Hauderer* za czarne safianowe skóry. — 15. Moskiewski cechowy *E. E. Hildebrandt* za fortepiano royal. — 16. Moskiewski kupiec *I. F. Htadilin* za farby. — 17. Moskiewski cechowy *I. A. Hode* za wiczy do drzewa i petle. — 18. Radzca Lwobru *L. J. Honczarow* za papier do pisania. — 19. Moskiewski kupiec *A. D. Hraczew* za nabijane bawełniczne wyroby. — 20. Wiaznikowski kupiec *P. Efremow* za płótno flamandzkie. — 21. Moskiewski kupiec *M. F. Żerbin* za bleywas i minium. — 22. Kazański kupiec *Xiążę A. Zamanow*, za pschnące i proste mydło. — 23. Moskiewski kupiec *B. J. Iwanow*, za lankot czyli papierowe płótno. — 24. Moskiewski kupiec *P. A. Kisielew* za demicoton, płócienko i bawełniczny kaziniet. — 25. Wyzwolony *A. T. Dodoy - Krassowski* za lekarskie sprzęty. — 26. Urzędnik 8mej klasy *Lebiediew*, za modele machin. — 27. Sankt-petersburski kupiec *J. Lidert*, za grynszpan na wzór francuzkiego. — 28. Moskiewski kupiec *A. P. Lipiński* za kitaykę. — 29. Włościanin *K. G. Żuńkow* z synami za gorczyżę rozmaitego rodzaju. — 30. Jurjewska kupcowa *N. D. Maslenikowa* za ponsowe perkale. — 31. Alexińscy kupcy bracia *Masłow* za kosy do koszenia siana. — 32. Szuycki kupiec *H. P. Miedwiediew* za drelieh. — 33. Moskiewskiego kupca syn *A. N. Morozow* za preparata chemiczne. — 34. Zegarmistrz *W. A. Muszkow* za zegary ściennie. — 35. Moskiewskiego kupca syn *A. J. Nieczajew* za preparata chemiczne. — 36. Wiaznikowskiego kupca syn *L. E. Nikitin* za płótno flamandzkie. — 37. Wiaznikowski kupiec *N. T. Obuchow* za płótno flamandzkie nadzwyczajnej szerokości. — 38. Moskiewski kupiec *B. G. Orłow* za perkale. — 39. Żona urzędnika 10tej klasy *M. Pielecka* za sztukę cyrowania szalów tureckich. — 40. Uhlicki kupiec *A. Perestawcew* za czerwone i białe skóry. — 41. Moskiewski cechowy *P. P. Pietrow* za dobry bronz. — 42. Włościanin *P. D. Plihin* za lak i cynober. — 43. Arzamaski kupiec *P. Podosow* za czerwony jucht. — 44. Moskiewski kupiec *L. L. Ponomarew* za nabijane wyroby. — 45. Rybińskiego kupca *L. Popowa* sukcesorowie za papier do pisania. — 46. Kałuzcy kupcy bracia *Prianisznikowie* za papier do pisania. — 47. Moskiewski kupiec *N. T. Remiezow* za welwerety i inne bawełniczne tkaniny. — 48. Moskiewski kupiec *A. D. Rozonow* za perkale. — 49. Orgamistrz *M. I. Rumianow* za fortepian. — 50. Moskiewski kupiec *T. J. Riezanow* za nabijane bawełniczne wyroby. — 51. Moskiewski cechowy *J. B. Samarin* za bronz. — 52. Moskiewski kupiec *I. S. Swiesznilow* za nankiny. — 53. Podpółtkownikowa *T. T. Swieczynowa* za papier do pisania. — 54. Wiaznikowski kupiec *O. Sienkow* za płótno flamandzkie. — 55. Moskiewski cechowy *A. J. Sokolow* za srebrne tibia-kierki. — 56. Moskiewski cechowy *W. S. Sokolow* za bronzowe wyroby. — 57. Moskiewski kupiec *P. S. Taniński* za preparata chemiczne. — 58. Włościanin *T. I. Terychow* za fajanse. — 59. Zegarmistrz *N. S. Totstoy* za zegary ściennie. — 60. Moskiewski mieszczanin *I. R. Troilin* za jedwabne pończochy. — 61. Moskiewski mieszczanin *A. S. Tryndin*, za matematyczne i fizyczne narzędzia. — 62. Moskiewski kupiec *A. P. Chramow* za półjedwabne wyroby. — 63. Szuycki kupiec *W. M. Czajanow* za drelieh. — 64. Moskiewski kupiec *I. G. Czekanow* z synami za safiany kozłowe i baranie. — 65. Moskiewski cechowy *L. K. Szeyerman* za fortepian. — 66. Moskiewski cechowy *W. J. Szlenk* za wyborowy pargamin. — 67. Moskiewski kupiec *T. I. Czerepachin* za szyldkretowe i kościane grzebienie. — 68. Mo-

skiewski kupiec *S. G. Szmakow* za lak. — 69. Moskiewski kupiec *A. M. Szczekin* za rozmaite bawełniczne wyroby. — 70. Moskiewska kupcowa *N. Hrybowa* za szale.

Nagrodzeni prawem, kładzenia Herbu Państwa na znakach i wyrobach. 1. Jenerał-majorowa *Hrabini A. P. de Broglia* za znaczne produkowanie rozmaitego rodzaju stalowych wyrobów i nożów stołowych. — 2. Rzeczywisty szambelan *Xiążę N. S. Gagarin* za obszerne produkowanie wszelkiego gatunku papieru do pisania. — 3. Moskiewski kupiec *J. J. Kozłokolnikow* za wyborne produkowanie złotogłów, lam i innych wyrobów jedwabnych. — 4. Szuyscy kupcy bracia *Posylinowie* za najobszerniejsze w Rosyi wyrabianie perkalów dla Azji. — 5. Radzca *Tayny H. N. Rachmanow* za obszerne produkowanie przędzy bawełnianej. — 6. Radzey rękodzielnicy bracia *Rohożynowie* za urządzenie machin do nabijania perkalów i inne pożyteczne dla przemysłu narzędzia. — 7. Moskiewscy kapelusznicy *Tiel i Bint* za wydoskonalenie roboty kapeluszy tak futrzanych, jako też jedwabnych. — 8. Szambelan *Xiążę N. I. Trubecki* i kupiec *M. M. Defren* za produkowanie cienkiego i średniego sukna, odznaczającego się szczególną mocą.

Oprócz tego za staraniem P. Moskiewskiego Jenerał-Gubernatora i za przedstawieniem Ministra Skarbu zaszczytzeni zostali szczególną nagrodą: 1. Członek Rady Handlowej *Radzca Handlowy Tytow* orderem *S. Anny 2giej klasy ozdobionym Koroną Cesarzką*. Członkowie Moskiewskiego Oddziału *Rady Rękodzielniczej*. 2. *Radzca Rękodzielniczy Rybnikow* orderem *S. Anny 2giej klasy*. — 3. Kupiec *Polewoy* orderem *S. Anny 3ciej klasy*. — 4. 12tej gildy kupiec *Brandenburg* tytułem *Radzcy Handlowego*. — 5. Kupiec 2giej gildy *G. Urusow*. — 6. 12tej gildy kupiec *M. Kandratiew*. — 7. 12tej gildy kupiec *A. Czerekow*, wszyscy trzy tytułem *Radzców Rękodzielniczych*. — 8. Moskiewski kupiec *Lepeszkin* złotym medalem na wstędze orderu *S. Andrzeja*.

Złotymi medalami na wstążce orderu *S. Włodzimierza*. — 9. Bohorodski kupiec *J. Karpow* i 10. Moskiewski kupiec *Prokofjew*.

Na wstędze orderu *S. Anny*. 11. Moskiewscy kupcy: *Dobrochotow Maykow*. — 12. *A. Aksenow*. — 13. *S. Sopow*. — 14. *W. Szetkownikow*. — 15. *G. Kuzniecowa*. — 16. *P. Łukutin*. — 17. *N. Nilson*. — 18. *W. Polakow*. — 19. *Russko*. — 20. *Fabrykant J. Klaryson*. — 21. Moskiewskiego kupca syn *N. Szczegłow*. Srebrnym medalem na wstędze *S. Anny*. — 22. Moskiewski mieszczanin *Iwanow*. (G.S.P.)

FRANCYA.

Paryż dnia 28 sierpnia.

Birża paryzka dnia 27. Pięć od sta 88 fr. — Trzy od sta 56 fr. 70. — Akcje bankowe 1520 fr. — Pożyczka królewsko-hiszpańska 62. — Pożyczka Hajtańska 200 fr.

IZBA DEPUTOWANYCH. — *Posiedzenie dnia 23.* Izba zajmowała się dalszą dyskusją prawa o listach wybierczych i o przysięgach. Po przyjęciu poprawy *P. Mauguin*, zasadzającej się na tém, aby 30 centymów dodatkowych, nałożonych w roku 1831, były objęte w podatku wybierczym od dnia 20 przyszłego października, izba odrzuca poprawę jenerała *Larabit*, której przedmiotem było, ażeby też w podatku wybierczym objęte było, powiększenie opłat osobistych, od ruchomości, od drzwi i okien. Głosują na cste prawo, które zostaje przyjęte większością 266 głosów przeciwko 34.

Posiedzenie dnia 24. *Hrabia Jaubert* podaje projekt, którego celem jest uchylenie prawa o substytucjach i majoratach. *P. Boissy d'Anglas* wnosi, ażeby podwyższenia uczynione w wojsku i o zdobych udzielone podczas stu dni, były uznane za ważne. Izba słucha trzeciego projektu *P. Jouffroy*, którego głównym jest celem, aby nadać kommissyi prośb, władzę usuwania memoriałów, które nie uznają godnymi, izby zajmowały uwagę izby. Pierwsza z tych propozycy rozwinęta zostanie po rozprawach projektu do prawa konstytucyjne-

go o prawostwie, dwie zaś inne odłożone zostały na dzień 26. P. Lafitte przedstawia rapport kommissyi o projekcie P. Demarcay, tyczącym się sposobu postępowania w roztrząsaniu prawa skarbowego; kommissya, przyjmując główną myśl tego projektu, przedstawia następujące odmiany w artykułach od 63 do 68 urzędzenia izby. Art. 63. Każde biuro izby wyznaczy czterech swoich członków dla rozważenia budżetu wydatków i dochodów krajowych. Art. 64. Kommissya, ta złożona tym sposobem ze 36 członków, podzieloną będzie na tyle sekcji, ile jest ministerów. Art. 65. Każda sekcya poda swój rapport szczególny izbie. Art. 66. Rapportsa szczególna będą oddane pierwsey pod zatwierdzenie kommissyi. Art. 67. Na budżet wydatków głosować będą tylko przez sekretne wote. Art. 68. Kommissya poda tylko jeden rapport o dochodach.

— Na posiedzeniu dnia 27 prezydent rady wniósł następny projekt do prawa, obeymujący jeden artykuł, dla zmienienia art. 23 karty: „Mianowanie członków izby parów należy do Króla. Liczba ich jest nieograniczoną. Godność parowska jest dożywotnia. Nie przechodzi ona na następców prawem dziedzictwa. Wszystkie rozporządzenia przeciwne temu uchylają się. Niższy artykuł może być w późniejszym czasie odmieniony.

— Xiążę Orleański i Xiążę Nemours przybyli dnia 26 do Paryża.

— Główne siły armii francuskiej zatrzymują się w połowie drogi do granic belgickich i natychmiast, jak siły holenderskie weyda do dawniejszych granic rozeymem oznaczonych, poczynią one ustępować. Tymczasowię zostaną tylko dwa oddziały od siedmiu do ośmiu tysięcy na linii od Nivelles do Enghien i Namur; kilka batalionów zajmie fortece belgickie, leżące po drodze, które dy wojska do Francyi przechodzić będą. Przeszło 50,000 wojska, zostającego teraz w Belgium, wyruszyło już w pochod i przeszedłszy granice stanie garnizonem w miejscach, które zajmowały przed tą wyprawą.

— Zaszły dnia 15 sierpnia rozruchy w Marsylii, z powodu processyi, nazywającej się *Processya ślubu Ludwika XIII*; podczas niej zrobilo się zamieszanie, z którego przyszło do bitwy i ran. Czytamy w gazecie handlowey marsylijskiej: „Rozruchy, które zaburzyły miasto nasze w trzech pierwszych dniach teraźniejszego tygodnia, przerwały bieg interesów, co łatwo można się domyslać, wyznać jednakże potrzeba, że podczas nich niczyja własność nie została naruszona.”

— *Journal des Débats*, gruntując się na liście, pisanym z Tulonu, dnia 18 sierpnia donosi, iż nie tylko nie rozbrajają tam dywizyi, przybyłej z Lizbony, lecz owszem zajmują się uzbrajaniem w tarczynym porcie okrętów *Neptun*, *Nestor* i *Wieniec* i że mówią o wyprawie przeciwko Hayti. *Gazeta handlowa* utrzymuje przeciwnie, że rząd, daleki od chęci użycia ostatecznych środków przeciwko Hayti, negania postępowanie P. Mollien, który zle pojął dane mu instrukcyje. Dodaje także, iż spodziewani są w Paryżu dway kommissarze haitańscy, jednym z nich jest P. Elie, członek izby obrachunkowey, który zjednał sobie szacunek podczas pierwszego poselstwa, które mu było poruczone do Francyi.

— *Gazeta Kuryer Francuski* donosi, iż w departamencie Izery otworzone zostały podpisy w celu ofiarowania obywatelskiego wieńca P. J. Lafitte. Zewsząd okazano mu dowody uszanowania i przychylności. Ofiary, wynoszące 20, 50, 40 i 50 tysięcy franków, czyniono mu z bezinteresownością i delikatnością, podwajając ich cenę; otrzymał też on wielką liczbę mniej kosztownych ofiar. (J.d.S.P.)

ANGLIA.

Londyn d. 28 sierpnia.

Papiery publiczne d. 27. — Konsolidy 82½. — Rosyjskie 92½. — Portugalskie 51½. — Hiszpańskie 12½. — Brezyljskie 44½. — Kolumbijskie 12. — Greckie 18½.

PARLAMENT.

Izba Parów. — Belgium. — Na posiedzeniach dnia 23 i 24, nie było żadney ważney dyskusyi; na posiedzeniu dnia 25, hrabia Grey, odpowiadając na wezwanie margrabiego Londondery, uwiadomił izbę, że marszałek Gérard otrzymał rozkaz, natychmiast ustąpić z Belgium; i dodał, że zasady honoru i dobrej wiary, których się trzyma Francya we wszystkich tranzakcyach, tyczących się Belgium, utwierdzają go naymowniej w zaufaniu, iż nie odstąpi ona od szczerego i zaszczytnego sposobu postępowania, którego dotąd się trzymała. Minister nie może powiedzieć, czy pozostanie jaka część armii francuskiej w Belgium; wie tylko, że wyrażenie dano rozkaz marszałkowi Gérard, aby ustępował.

Izba niższa. Posiedzenie dnia 23, prawie zupełnie zeszło na rozprawach o przekupstwie wyborów dublińskich. Postanowienie uchwalające, iżby ukarano osoby obwinione o przekupstwo, celem otrzymania kresek na ostatnich wyborach dublińskich, zostało przyjęte większością 224 głosów przeciwko 147.

Na posiedzeniach dnia 24 i 25, izba zebrana w komitecie ogólnym, zajmowała się dalszém roztrząsaniem bilu o reformie parlamentowey. Wiele popraw projektowanych przez członków strony opozycyjney, zostało po kolei odrzuconych znaczną większością głosów.

— Strata statku parowego, *Rothsay-Castle*, która pograżyła w smutku wiele rodzin w *Liverpoolu*, (przeszło bowiem sto osób, po większej części kobiet i dzieci, zginęło w tym wypadku) była powodem półkownikowi *Sibthorp*, do uczynienia dnia 22 w izbie niższej, uwagi w tym przedmiocie, iż rząd powinien postanowić karę na niedbałość dozorców statków parowych: dowiedziono bowiem, że statek ten był źle zbudowany, i że przewoźnicy jego byli pijani. P. Lamb przyrzekł uczynić śledztwo w tym przedmiocie, i wziąć sprawę tę pod rozważę.

— W Dublinie nowe odbyły się wybory, na których P. Shaw, rekorder dubliński i lord *Ingestrie*, kandydaci ze stronnictwa torys, przeciwnicy reformy, wzięli przewagę. Krąży po Dublinie petycja wymierzona przeciwko tym deputowanym; żądają w niej, aby wybor ich został uznany za nieważny z powodu wielkiego przekupstwa.

— Alderman *Venables*, otrzymał wielką wymówkę od komitetu mieyskiego, za to, iż głosował za poprawą wniesioną przez margrabiego *Chandos*; musiał on przyrzec głosować nadal za ministrami.

— Margrabia *Queensbury*, mianowany jest lordem szambelanem królewskim, na mieyscu margrabiego *Hastings*.

— Jedna z gazet donosi za rzecz pewną, iż lord August *Fitzclarence*, wyniesiony zostanie na jedno z biskupstw wokujących w Irlandyi.

— Wybiją już medale na koronacyę: będą one miały z jedney strony wyobrażenie Króla, a z drugiej Królowey; wzór podany jest przez P. Chantry. Wybiją 2000 medalów srebrnych, 800 złotych, reszta zaś będzie z brązu. Przygotowania do obrzędu wewnątrz opactwa Westminsterkiego, już są ukończone.

— Twierdzą, iż sir T. D. Acland i sir G. W. Bamfylde, będą wyniesieni do godności parów podczas koronacyi.

— Rozbierając wiadomości Belgickie i objaśnienia, czynione na posiedzeniach obu izb dnia 25 względem interesów tego kraju, gazeta *Times* utrzymuje, iż niewielki korpus woysk francuskich, ma pozostać w Belgium, na prośbę Króla *Leopolda*, dopóki nie zostanie uskuteczniłą nowa organizacya woyska.

— Dwaj oficerowie angielscy, którzy prześladowani byli w *Bucellas* niedaleko *Lizbony*, są P. Parnell i P. Fitzroy, synowie Xięcia *Graffon*. Piszą z *Lizbony*, że wszyscy cudzoziemcy narażeni są na szyderstwa, z przyczyny, iż poczytują ich za Francuzów.

— P. Minasi, konsul jeneralny sycylijski, przy-

słał do kawiarni *Lloyds* ogłoszenie, iż rząd jego, uwiadomiony od Tryesteńskiej komisji zdrowia o pokazaniu się cholery na wyspie *Achill* przy brzegach Irlandyi, rozkazał nie wpuszczać do portów sycylijskich okrętów płynących z Irlandyi. Okręty zaś przybywające z Anglii i z Malty, obowiązane będą odbyć kwarantannę czterdziestodniową.

— Piszą z *Hawanny*, że don *Prosper Garcia*, płatnik floty hiszpańskiej, uciekł, uniósłszy z sobą 110,000 twardych piastrow z kassy. (*J.d.S.P.*)

A U S T R Y A.

Wiedeń dnia 25 sierpnia.

Dziesiąty zjazd powszechny naturalistów i lekarzy, który miał zebrać się do tutejszej stolicy, odłożony został na rok 1852, z przyczyny terazniejszego stanu zdrowia części Niemiec i krajów przyległych.

— Otrzymano z Węgier zasmucające wiadomości o gwałtownych buntowniczych postępach, które popełnione zostały w rozmaitych hrabstwach przez bandy złoczyńców z pospólstwa; oprócz napadania po drogach dopuścili się one rozbójów. Cesarz, przychyłając się do prośby mieszkańców, którzy prosili o sbrojną pomoc, rozkazał kilku korpusom wojska, udać się prędkim marszem do pomienionych komitatów. Otrzymano w tych dniach wiadomość z *Zary*, o zeyściu z tego świata feldmarszałka barona *Tomassisch*, głównodowodzącego w Dalmacyi. (*J.d.S.P.*)

R Z E C Z Y T U R E C K I E.

Konstantynopol dnia 25 lipca.

Dnia 18 flota pod rozkazami wielkiego admirała *Halil-Baszy* wyszła pod żagle; niewiadomo jeszcze o celu jej przeznaczenia, powiadają, że udata się ku *Alexandryi*. *Tahir-Basza*, dowódca floty turecko-egipskiej w *Nawarynie*, terazniejszy *Topczy-Basza* (generał artylleryi) otrzymał rozkaz udać się do *Dardanellów*, dla kierowania robotami około zamków *Helespontskich*, których większa część w zwałiska jest obróconą; *Sultan* w czasie swojej podróży sam się przekonał o potrzebie ich naprawy. W rządzie zaszły odmiany: *Weddi-Basza* *Achalski* i *Warneski* został gubernatorem *Saloniki*, dawniejszy *Wielki Wezyr* *Mehmed-Selim-Basza* mianowany jest gubernatorem *Damaszku* i *Syrii*, paszalik zaś *Dierbekirski* wcielony jest do paszalicu *Bagdadzkiego*, który, jak wiadomo, był oddany *Ali-Baszy Alepu*. *Ormianie* katolicy otrzymali pozwolenie wystawić kościół na *Galata*; miejsce na ten cel wyznaczone zostało nie daleko rezydencji *Biskupa*, i budowanie ma się natychmiast rozpocząć. W przeciągu dwóch ostatnich tygodni przypadki zarazy stały się tak rzadkie, iż spodziewano się wkrótce zupełnego jej ustania.

(*J.d.S.P.*)

W I A D O M O Ś C I R O Z M A I T E.

Xiążęta Orleanu i Nemours, wyjechali z *ParYZa* na wojnę do *Belgiów* w ogromnym powozie, podzielonym na 3 części pierwszą zajmowali sami *Xiążęta* z adjutantami, druga była pokojem sypialnym, a trzecia kuchnią.

— Podczas niepojętego popłochu *Belgiyckich* pod *Hasselt*, trwoga w ich wojsku tak była powszechną, iż oficerowie wyscigali się w dawaniu żołnierzom przykładu lotności nóg swoich. Nawzajem, ostatni, nie chcąc pozostać w tyle, ciskali o ziemię broń, ryszunki, zrzucali nawet, jak twierdzą, odzież wierzchnią i spodnią, i obcinali nasróżone wąsy, aby uwolnić od wszelkich zawad nogi i uczynić się niepodobniejszymi do poznania w oczach swoich zwycięzców.

— Ukończony niedawno nowy most w *Londynie*, wykonany podług planów *P. J. Reanie*, jest bez wątpienia jednym z najpiękniejszych dzieł budownictwa nowożytnego. Wyrobiony jest z brył granitu, a lekką i śmiałą budową swoją, i wielkością arkad, szczególnie zaś środkowej, nader wspaniały wystawia widok. Misternie wyrobione kolumny, na których spoczywa, wynoszące się do 50 stop nad powierzchnię wody, opierają się na fundamentach, rzuconych na palach

jesionowych, które powbijane są do głębokości 22 stop w twardą glinę, stanowiącą w tém miejscu dno rzeki. Oto są głównejsze wymiary tej budowy.

Stopy angielskie.

Cała długość mostu	:	928
Szerokość		52
Wysokość nad powierzchnią wody		55
Długość części wspartej na 5ciu arkadach		692
Cięciwa arkady środkowej		152
— — — 2ch przyległych		140
— — — 2ch pobocznych		130

Wystawienie całego mostu, dokonane przez kompanię, kosztowało 506,000 f.s. (12,650,000 fr.); ukończono je w 6ciu latach. O ważności zaś tego punktu komunikacyi, powziąć można wyobrażenie wiedząc, iż przez stary most, w piękných dniach letnich, przechodziło zwykle po 22,560 pieszych, 760 jezdnych i 4,910 powozów.

— W roku zeszłym 1850, *P. Scheller* w Anglii, otrzymał wyłączny przywilej na wynalezioną przez niego pompę; która się tym różni od zwyczajnych, iż w niej tłok zupełnie wolno chodzi, nawet znacznie odstaje od ścian pompy, a natomiast ma rękaw skórzany węższym końcem przytwierdzony do tłoka, szerszym zaś do ścian pompy, tak, iż może się z łatwością wywracać w czasie działania. Pompa tak urządzona, ma być tém lepsza od zwyczajnej, iż potrzebuje mniej siły do działania, gdyż tarcie tłoka zupełnie jest usunięte, i że nie ulega zepsuciu, które najoczęściej w pompach zrzadzają trzaski i inne nieczystości, wpadające między tłok i ściany. (*T. P.*)

O g ł o s z e n i a.

1 Izba Skarbowa *Wileńska* ogłasza: iż z powodu nieakuratnego dostarczenia drewna dla wojsk w mieście *Kownie* konsystujących, przez obywatela *Piłsudzkiego*, z którym na ten przedmiot zawarty został kontrakt; naznaczone są terminy do licytacyi na takowe dostarczenie dla targu 28go, a dla przetargu 30 septembra bieżącego roku; zatem życzący wziąć wzmieniony podraz z dnia 1go następującego nowembra miesiąca do upłynienia terazniejszego trienium, to jest po dzień 1szy lipca roku 1853, raczą jawnie się do Izby Skarbowej na wzmienione terminy z dostatecznymi ewikcyami. Roku 1851 mca septembra 11 dnia.

Sowietnik *Szulgin*. (489)

W obowiązku Naczelnika Stołu *Malewski*.

1. *Katarzyna Stachowska*, Instytutorka płożeńskie, podając do wiadomości interessujących, iż w domie *Jana Gieyslera*, na ulicy *Policey-skiej*, przeciw pałacu *Ogińskiego*, gdzie i w roku przeszłym Instytut miał lokacyę; tamże od dnia 1go października roku bieżącego, rozpoczyna się lekcyę porządkiem przepisany od Rządu *CESARSKIEGO* Uniwersytetu *Wileńskiego*.

Wolno drukować *Policmeyster Rutkowski*. (487)

1 Stosownie do rezolucyi Sądu Ziemskiego *Pttu Wileń.* w r. ter. 1851 mca 7bra 12 postanowionej, przez niniejszą awizacyę obwieszcza się, iż wszelki sprzęt i mebl po zeszłym *Xdzu Tomaszu Stargolewskim* *Kanoniku Wileń.* pozostały, na żądanie sukcesora, z publicznej licytacyi, w domu *Kapitulnym* w mieście *Wileń* przy zaułku *Bernardynskim* pod N. 144 sytuowanym od dnia 20 terazniejszego mca przedawany będzie, aż do zupełnego wybycia zrana i po południu. (488)

Sędzia Ziem. *Wil.* *Stanisław Drzewicki*.